

پان ترکسیم و تالشیان

تالشان تحت فشار دولت جمهوری آذربایجان

کورش محسنی

پی گیری سیاست های پان ترکی در جمهوری آذربایجان (اران) به ویژه در سال های ۱۹۹۲-۱۹۹۳ انگیزه های ایجاد تنش های قومی در این بخش به ویژه در میان تالشی ها، لزگی ها و آوارها شده است. در این کشور افزون بر قوم ترک زبان اقلیت های لزگی، آوار، تالشی، کرد، ارمنی و روس زندگی می کنند.

پرسمان قومیت ها در این کشور تازه برپا شده چنان جدی بوده است که برای نمونه در سال ۱۳۸۴ مشاور وقت رئیس جمهوری آذربایجان (اران) در امور ملی در دیدار با نمایندگان اقلیت های قومی گفته بود که در صورت پیروزی مخالفان در انتخابات، تیره های غیر آذری برای بیرون رفتن از کشور تحت فشار قرار خواهند گرفت!

با روی کار آمدن دولت نژادپرست «ایلچی بیگ» و سست نمودن حقوق تیره های اقلیت در سال ۱۹۹۲ تنش های قومی در جمهوری آذربایجان (اران) شد. برای نمونه کوشش برای راه اندازی جمهوری تالش - مغان و تلاش برای راه اندازی لزگستان بزرگ متشکل از لزگی های شمال آذربایجان (اران) و جنوب داغستان روسیه و بحران گنجه به رهبری سرهنگ صورت حسین اف. این سیاست های نژادپرستانه و قوم گرایانه هم چنان پس از روی کار آمدن حیدر علی اف دنبال می شود.

در همین راستا در سرشناسی سال ۲۰۰۱ که دولت جمهوری آذربایجان منتشر کرده ، شمار تالشی ها - که نزدیک به ۸۰۰ هزار نفر از مردم اران را تشکیل می دهند - کم تر از ارمنی های این کشور نوپا گزارش گردیده است.

برپایه ی آمار روسیه در سال ۱۹۱۳ تالشیان ۸۹۳۹۸ نفر بودند. در سال ۱۹۴۹ شوروی شمار تالشیان جمهوری آذربایجان (اران) را ۷۷۳۲۳ نفر اعلام کرد که در برابر آمار پیشین کم شده است. در سال ۱۹۸۹ ادعا شد که جمعیت تالشیان جمهوری آذربایجان ۲۱۲۰۰ نفر است! این آمارهای شگفت

و غیردانشیک، هم‌چنین پافشاری تالشان بر هویت ایرانی خود، به سادگی نشان می‌دهد که چه سیاست ویژه‌ی پان‌ترکیستی به دست دولت جمهوری آذربایجان (اران) پی‌گیری می‌شود.

شوربختانه زبان تالشی در این چند ده سال واپسین با توجه به نداشتن الفبا و کوچانده شدن اقوام ایرانی ترک‌زبان به این بخش و وجود حاکمان ترک‌زبان، آسیب فراوان دیده و بیش‌تر بخش‌های تالشی‌زبان به مناطق ترکی‌زبان دگرگشته‌اند.

در این زمینه بایسته است تا کشور ایران با توجه به سرمایه‌گذاری کلان دولت‌ها و گروه‌های پانترکیست در زمینه‌ی راه‌اندازی رسانه‌های گروهی و ماهواره‌ای قوم‌گرا، در راستای آموزش و پاسداری از زبان تالشی و تاکید بر هویت ملی در استان‌های تالشی‌نشین گام بردارد. این برنامه‌های تلوزیونی باید فراتر از مرزهای سیاسی باشد و جمعیت تالشی جمهوری آذربایجان (اران) را نیز شامل گردد. جمعیت تالشی‌زبان در استان‌های گیلان، اردبیل و جنوب جمهوری آذربایجان پراکنده است.

هم‌چنین با توجه به نگرانی‌های مردم ایران و به ویژه میهن‌دوستان آذری، از رخنه‌ی گروهک‌ها و اندیشه‌های پان‌ترکیستی، پشتیبانی از میهن‌دوستان و پژوهش‌گران تاریخ و فرهنگ یک‌پارچه‌ی و درهم تنیده‌ی آذری‌ها و دیگر تیره‌های ایرانی، بایا و شایا می‌نماید.

** کاظمی، احمد ۱۳۸۵: «پان‌ترکسیم و پان‌آدریسم»، ابرار معاصر

برگرفته از: وبلاگ "آریا پارس"